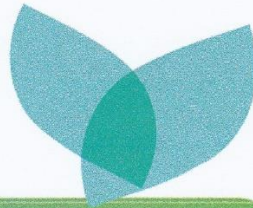

CO₂ Reductie- en initiatievenplan

2018-2021

CO₂-PRESTATIELADDER©

Niveau 3

Workumerwaard beheer B.V.
Slinkewei 15
8711 HC Workum

Akkoord 02-03-2020 .....
Handtekening Michel Visser, directeur

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
2.	CO ₂ Reductiedoelstellingen	4
2.1	Hoofddoelstelling	4
2.2	Reductiemogelijkheid scope 1 buiten (projecten)	5
2.3	Reductiemogelijkheid scope 2 kantoren	5
2.4	Reduceren brandstofverbruik	5
2.5	Algemeen.....	5
2.5.1.	Efficiënter rijgedrag	5
2.5.2	Inzet klein elektrisch materieel bij projecten	6
2.5.3.	Frequent onderhoud: banden oppompen	6
2.5.4.	Vergroening werk- en voertuigen en brandstoffen	6
3.	Participatie sector- en keteninitiatieven.....	7
3.1	Inventarisatie sector- en keteninitiatieven	7
3.2	Actieve deelname	7
Bijlage A	Rapportage Maatregellijst CO ₂ -Prestatieladder	8
Bijlage B	Energiemanagement actieplan	9

1. Inleiding

In dit document worden de scope 1 en 2 CO₂ reductiedoelstellingen van Workumerwaard Beheer B.V. (hierna te noemen Workumerwaard) beschreven en de voortgang van de CO₂ reductie. Voorafgaand hieraan is de CO₂ footprint voor scope 1 en 2 opgesteld conform ISO 14064-1 en het GHG Protocol. Voor het bepalen van de CO₂ reducerende maatregelen die binnen ons bedrijf toegepast kunnen worden, is op 26 augustus 2019 en op 2 maart 2020 wederom de CO₂ inventarisatie a.d.h.v. de SKAO maatregellijst van mogelijke reductiemaatregelen uitgevoerd, zie bijlage A.

Hierna is dit CO₂ reductieplan opgesteld, waarin de reductiedoelstellingen en de daarbij behorende maatregelen zijn beschreven.

In hoofdstuk 3 is een beschrijving gegeven van de inventarisatie van initiatieven, zoals op 26 augustus 2019 met de directie en bedrijfsleider en op 2 maart 2020 is doorgenomen en waaraan wordt deelgenomen en waarop CO₂-reductie wordt verwacht.

Dit reductieplan is opgesteld in overleg met en met goedkeuring van de directie. De voortgang in doelstellingen en maatregelen wordt ieder half jaar beoordeeld.

1.1 Leeswijzer

De emissie-inventaris 2018 en 2019 en het CO₂ Managementplan gelden als input voor dit document. Dit document is ter onderbouwing van de eisen in de CO₂-Prestatieladder. In de volgende hoofdstukken worden verschillende eisen aan de orde gesteld. Hieronder een leeswijzer voor de eisen van de CO₂ Prestatieladder.

Hoofdstuk in dit document	Eis in de CO ₂ -Prestatieladder
Hoofdstuk 2: Energiebeoordeling, doelstelling en maatregelen	2.A.3, 3.B.1
Hoofdstuk 3: Participatie sector- en keteninitiatief	3.D.1 en 3.D.2
Bijlage A Maatregellijst	
Bijlage B Energiemanagement Actieplan	

2. CO₂ Reductiedoelstellingen

Aan de hand van de maatregellijst, zie bijlage A is gekeken in hoeverre ons bedrijf voldoet aan genomen voorgestelde maatregelen, dan wel wil voldoen aan nieuwe maatregelen. Deze zijn samengevat in bijlage B Energiemanagement actieplan.

Tijdens het invullen van de maatregellijst is er voor de eerste maal gekeken naar reductiemogelijkheden voor de Workumerwaard. Haar uitgangssituatie uit de ingevulde maatregellijst geeft aan dat we nog op een aantal maatregelen in de toekomst doelen kunnen zetten. Helaas telt voor niveau 3 de CO₂ uitstoot m.b.t. scope 3 niet mee, hierop scoort het bedrijf aanzienlijk hoger. Voor elektriciteit, welke nu opgewekt wordt met eigen windmolens t.b.v. derden wordt bekeken hoe we dit voor eigen verbruik kunnen aanwenden.

We zien ons bedrijf daardoor als 'middenmoter' in vergelijking met sectorgenoten. Zeker ten aanzien van de loonbedrijven- agrarische dienstverlening. Door Agrarische dienstverlening Visser Exploitatie B.V. is ons brandstofverbruik aanzienlijk hoog.

2.1 Hoofddoelstelling

Workumerwaard Beheer B.V. heeft zich als doel gesteld om in de periode 2019-2021 de CO₂ reducerende maatregelen te treffen en onderstaande doelstelling tot en met 2021 te realiseren, gemeten aan het basisjaar 2018. (In het voorjaar van 2022 is dit zichtbaar.)

Scope 1 en 2 doelstellingen Workumerwaard Beheer B.V.

In 2021 ten opzichte van 2018 totaal **9,3%** = 78,25 ton CO₂ = **5,59 ton CO₂ / FTE** minder uitstoten

Scope 1 reductiedoelstelling Workumerwaard Beheer B.V.

In 2021 ten opzichte van 2018 totaal **5%** van scope 1 = 42 ton CO₂

Scope 2 reductiedoelstelling Workumerwaard Beheer B.V.

In 2021 ten opzichte van 2018 totaal **90%** van scope 2 = 32 ton CO₂

Bovengenoemde doelstelling wordt gerelateerd aan het aantal FTE om de voortgang in CO₂ reductie te monitoren. In 2018 is het aantal FTE 14.

CO ₂ uitstoot	Jaar	FTE*	Uitstoot ton CO ₂ per FTE	Reductie % per FTE
842,71 ton CO ₂	2018	14	60,19 ton	basisjaar
781,51 ton CO ₂	2019	14	55,82 ton	

*De FTE wordt als volgt berekend: directie en alle eigen werknemers op basis van gegevens CAO LEO 1786 uur/jaar = 38 uur/week.

De maatregelen zijn opgenomen in het Energiemanagement actieplan en worden halfjaarlijks gemonitord.

2.2 Reductiemogelijkheid scope 1 buiten (projecten)

De verbruikte brandstof in 2018 is 248.255. Stel van 130.000 liter diesel 1% minder kunnen verbruiken door het nemen van maatregelen, besparen we:

13.000 liter diesel x 3,23 kg CO₂/liter = **42 ton CO₂** = 3 ton CO₂ / FTE (gemeten aan basisjaar 2018)

2.3 Reductiemogelijkheid scope 2 kantoren

Op het eigen terrein staan 2 windmolens, deze wekken stroom op voor derden. Deze derden zijn niet gerelateerd aan bedrijven binnen de boundary. Er wordt onderzocht hoe deze stroom kan worden afgenomen door één van de bedrijven binnen de boundary, zodat er voor Workumerwaard Beheer B.V. 100% groene stroom d.m.v. windkracht Hollandse bodem opgewekt wordt. In basisjaar 2018 was het stroomverbruik 36,25 ton CO₂.

2.4 Reduceren brandstofverbruik

Het brandstofverbruik van diesel heeft een aandeel van 95% in de totale CO₂ footprint van Workumerwaard Beheer B.V. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het verbruik van de landbouwvoertuigen en machines kranen-werktuigen, bedrijfsvoertuigen (bestelbusjes-caddies). Daarnaast is er een percentage brandstofverbruik welke door privégebruik en derden wordt afgenomen.

Het verminderen van brandstofverbruik kan door:

- Het inzichtelijk brengen (meten = weten) van het brandstofverbruik per voertuig/werktuig.
- Door bewustwording van het verbruik kunnen we het verbruik per kilometer verminderen door efficiënter rijden/stationair lopen waardoor er minder brandstof verbruikt wordt.
- Deze maatregelen zijn voor ons nog niet meetbaar, maar wij zijn op de goede weg om de bewustwording onder onze medewerkers te vergroten.
- Projecten huurbasis: inzet klein materieel op elektriciteit.
- Frequent onderhoud: banden op spanning houden.

2.5 Algemeen

- ✓ Meten = weten. Zorgen voor een goede kilometer administratie van de eigen werktuigen, machines en bedrijfsvoertuigen.

2.5.1. Efficiënter rijgedrag

- ✓ Cursus Het Nieuwe Rijden en de cursus Het Nieuwe Draaien laten geven aan medewerkers. Door instructies te geven over welke aspecten van het rijgedrag het brandstofverbruik van de auto beïnvloeden, leren autobestuurders zuiniger te rijden. Volgens www.hetnieuwerijden.nl zou de verwachte CO₂-reductie op brandstofverbruik: 10%.
- ✓ Bewustwording van bestuurders over hun rijgedrag vergroten door:
  - Regelmatig terugkerende aandacht aan Het Nieuwe Rijden/Draaien via toolbox, werkoverleg, etc.
  - De verwachte CO₂-reductie op brandstof: door correct toepassen van Het Nieuwe Rijden zal de eerder genoemde reductie van 10% op langere termijn behaald worden.

2.5.2 Inzet klein elektrisch materieel bij projecten

- ✓ Inhuur van klein materieel bij nieuwe projecten brandstofverbruik niet verder te verhogen.
- ✓ Door nieuwe B.V.'s en projecten brandstofverbruik niet verder te verhogen.

2.5.3. Frequent onderhoud: banden oppompen

- ✓ Maandelijks banden op de juiste spanning meten en wellicht oppompen.

2.5.4. Vergroening werk- en voertuigen en brandstoffen

Er is op dit moment nog geen concreet plan voor aanschaf van nieuwe werk en voertuigen, echter bij aanschaf (of inhuur) wordt onderstaande overwogen:

- ✓ Aanschaffen van zuinige bedrijfsvoertuigen en materieel (A- of B-label, hybride/elektrische auto).
- ✓ Start-stop systeem, ECO stand en/of motormanagementsysteem op kranen en shovels
- ✓ Lager instellen van hydraulische druk op materieel
- ✓ Banden: zuinig label (profiel, weerstand etc)
- ✓ Banden: oppompen met stikstof of CO₂
- ✓ Brandstof met optimale verbrandingswaarde aanschaffen
- ✓ Aanschaffen van elektrische en/of hybride machines en materieel
- ✓ Aanschaf van nieuwe machines met EURO 5/6 motoren

3. Participatie sector- en keteninitiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. Het bedrijf dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen. Tips en maatregelen die vanuit een initiatief onder de aandacht komen, kunnen worden opgenomen in de lijst met CO₂-reductiemaatregelen.

3.1 Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Sector- en keteninitiatieven omtrent CO ₂ -reductie Inventarisatie	
Sturen op CO₂ Door Cumela, brancheorganisatie voor ondernemers in groen, grond en infra. Uitwisseling van informatie en ideeën door o.a. workshops.	Actieve deelname
Bouw circulair Friesland - Betonketen Fryslân Gemeente SWF Duurzaam in de openbare ruimte Focus op circulair ondernemen	Actieve deelname
KAM adviseur Noord Nederland ' Samen slim besparen ' KAM Adviseur Nederland organiseert bijeenkomsten waarbij met een aantal andere bedrijven uit Noord-Nederland besproken wordt welke mogelijkheden er zijn om CO ₂ uitstoot te reduceren.	
Stichting Nederland CO₂ Neutraal organiseert vier keer per jaar evenementen voor bedrijven die actief aan de slag willen gaan met duurzaamheid. Bedrijven die aan de slag willen met CO ₂ -reductie.	
Fryslân Fossylfrij https://fossylfrij.frl/ Freonen van Fryslân Een snelgroeiend netwerk dat samen met jou de provincie Friesland wil verduurzamen.	Overweging Elfwegentocht in 2020

3.2 Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen t.b.v. CO₂-reductie tot stand kunnen komen.

Actieve deelname

Van Workumerwaard aan het initiatief 'duurzaamheid in de openbare ruimte' i.s.m. betonketen Fryslân.

'Sturen op CO₂' door Cumela. Wij zijn afhankelijk van Cumela wanneer zij een bijeenkomst en/of workshops in onze regio organiseren. Helaas was de geplande bijeenkomst in oktober door hen geannuleerd i.v.m. de stikstof-PFAS crisis.

Bijlage A   Rapportage Maatregellijst CO2-Prestatieladder

Overzicht maatregelen

Bijlage B   Energiemanagement actieplan